

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru insertiuni, sînd
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Pipăe pulsul.

Foile unguerești de un timp încoace se ocupă cu chestia pasivității Românilor. Cred anume, că dacă dreptul electoral se va lărgi, atunci Românii vor părăsi pasivitatea și vor intra în parlament.

Se tem va să zică, că ajungând Românii earăși în parlament, vor putea mai rezoluți să-și apere drepturile legitime, și aceasta ar fi spre paguba lor. Deci mai bine este dacă dreptul electoral nu se lărgeste, ci rămâne și mai departe așa scâlciat cum este.

Dar' totuși ca să aibă o idee oarecare despre poziția ce ar lua-o Românii dacă dreptul electoral s'ar lărgi, scriitorășii dela «Egyetértés» s'au adresat cătră dl Coriolan Bredicean, adv. în Lugoș, cu întrebarea, că ce urmări ar avea schimbarea aceasta?

Va să zică, au pipăit pulsul unui fruntaș Român!

Dl C. Bredicean li-a dat următorul răspuns:

«La întrebările de mare importanță politică, adresate mie, nu mă simt chemat a răspunde în merit. După convingerea mea, un singur tor e competent a o face aceasta: conferența partidului național român, a cărei întrunire însă, cum se știe, e oprită deocamdată prin ordonanțe ministeriale.

Că această stare de lucruri excepțională și *anticonstituțională*, cât va mai dăinu? și că după eventuala sistare a acestei stări de lucruri, între împregiurările date, conferența partidului, întrunindu-se, ce poziție va lua? eu, firește, nu pot s'o știu. Un lucru însă e afară de ori-ce îndoială, și anume, că până când poporul român nici nu se poate mișca în urma lanțurilor ce li-le-au pus pe mâni și pe picioare ordonanțele ministeriale, *despre o acțiune politică nu poate să fie nici vorbă.*

În modul acesta, pot să vă dau răspuns, dar' firește și aici răspuns formal, numai la întrebarea: »între cari împregiurări ar fi aplicați Românii să abandoneze pasivitatea și să iee parte activă în politică?»

Ca Românii să părăsască pasivitatea care li-s'a impus și să pășască pe terenul activității politice, după părerea mea, depinde dela mai multe împregiurări, în a căror apreciere, din motivele înșirate nu pot să întru.

Cea dintâi dintre aceste împregiurări, respective condițiuni, ar fi: abrogarea ordonanțelor anticonstituționale ministeriale și reintegrarea partidului politic al Românilor; restabilirea dreptului de acțiune legală și constituțională, restabilirea stării constituționale de drept, cu un cuvânt: *restitutio in integrum pe terenul vieții și activității partidului național român*».

«Tribuna» din Sibiu, publicând acest răspuns, se identifică întru toate aceleia, căci vede reoglindite într'însul vederile sale și — ale întregului partid național român.

Cu un cuvânt cei dela «Tribuna» nu au nici gând de vre-o acțiune politică, căci ei așteaptă să vină vre-un corb alb, care să retragă ordinațiunile de opreliște a funcționării partidului național român și a disolvării comitetului aceleia, date de ministrul Hieronymi.

Și-a uitat, se vede, de hotărârile luate de conferența din Nov. 1894, când s'a declarat sârbătorește, că nu poate fi ordinațiune ministerială, care să sisteze lucrarea partidului nostru național.

Dacă vom fi așadar' siliți, după a «Tribunei» socoteală, ca să nu mai întreprindem nici o acțiune politică, până ce nu ni-se va da concesiile dela guvern, atunci apoi nu știm când va sosi acel timp, în care să vină la putere vre-un ministru, care din îndemnul propriu să aducă la cunoștința celor dela «Tribuna», că eată acuma a sosit tim-

pu, ca să continuați și voi cu lupta ce a stagnat atâta amar de vreme.

Mai este însă și o altă cale de mântuire din încurcătura în care se află «Tribuna». Ea poate-că așteaptă venirea la guvern în România a unui om, care să se înțeleagă cu prim-ministrul Ungariei, ca să nu ne împedecce lupta. Căci dacă s'a putut, după zisa «Tribunei», ca Sturdza să se înțeleagă cu Bánffy despre înfundarea chestiei naționale, și aceasta se poate.

Oare ce nu se poate în ziua de astăzi? Mai ales pentru dnii dela «Tribuna» toate sunt cu puțință, numai lupta națională se vede că nu mai — reinviie!

Așadar' să așteptăm! căci așa ne dictează singurii competenți!

Voește și vei putea!

Omul poate atât cât știe. Deci pentru-ca să putem mult, trebuie să știm mult. Aceasta însă nu o putem mult ajunge altcum, decât dându-ne silința ca întrucât numai se poate să ne ocupăm cu cetitul deosebitelor opuri, din cari să ne câștigăm idei noi și lumină continuă.

Ocupațiunile zilnice însă, pe cei mai mulți nu-i lasă ca să se ocupe mai serios și în mod sistematic cu cetitul deosebitelor tractate științifice. Omul rentors dela birou, sau dela oficiul ce-l ocupă, îi pare bine când mai poate prinde nițel timp și de odihnă, și nu-i mai vine ca din nou să-și obosească ochiul fizic și cel sufletesc cu lectura aprofundată.

Și nici că putem lua aceasta în nume de rău, căci nime nu e de fer și corpul dimpreună cu spiritul încă au trebuință de repaus. Ne-fiindu-le cu puțință celor mai mulți deci ca să se ocupe cu lectură sistematică, aprofundată, acest gol și-l suplinesc cu cetirea ziarelor, cari servesc totodată și ca un fel de distracție pentru lector, având ele adecă un conținut mai variat.

Și nu greșesc când încerc a afirma, că partea cea mai mare a oamenilor de oficiu își trag nutremântul spiritual exclusiv din sursa ziarelor noastre puține câte le avem.

Mulți se vor fi îndeletnicind și cu ziare streine, aceasta nu o poate ori-cine, și poate nici nu e neapărată trebuință. Aceia însă, cari pe contul ziarelor noastre cetesc exclusiv de cele streine, să nu se prea laude cu așa ceva.

Âst mod aflându-se lucrul, o condiție *sine qua non* este pentru ori-care cărturar al nostru care ține la demnitatea sa și la des-toinicia sa, ca să-și aboneze ziarele trebuincioase. Și aceasta o face în general inteligența noastră. Ba un semn îmbucurător este, că se poate observa de un timp încoace o mișcare vie și între poporul nostru, între țerani, pentru de a se provedea cu câte o foaie.

Aceasta numai spre laudă le poate fi. Sunt unii țerani, cari abonându-și ziare și cetind cu atențiune mersul lucrurilor, li auzi cu plăcere că desbat și ei asupra unui sau altui lucru, despre care au cetit. Pe mulți li vedem încercându-se a scrie câte ceva și prin gazete. Tot semne bune aceste, din cari reiasă că și între poporul nostru de rând, prinde de un timp încoace a se desvolta gustul cetitului, care era dat uitări până bine de curând.

Și acum întorcând foaia, trebuie să constat și o slăbiciune, de care am observat că sufer unii din cei cari compun inteligența noastră. Am aflat unii preoți, unii învățători și oameni mai de frunte de ai noștri, la cari abătându-te înzadar cerci a te recrea cu lectura vre-unui ziar, căci nu-ți ofer de aceste. Bine, îl întreb odată pe unul de acestia, nu ții d-ta nici un ziar la casă? Nu, pentru-că îți spun drept, sunt atât de ocupat, încât nici nu am timp să mai și cetesc! Așa? Apoi bine, ca unul, care dai tonul în comună, cum îți procopsești cei din jurul d-tale, dacă însuși nu știi nimic de mersul lumii? Apoi mai cetesc când mă duc la oraș! (!!)

Bre fratele slabă ispravă, li răspund eu, d-ta să fii atât de ocupat, încât nu ai gust și voință de a te ocupa și de cetit. Mi-se pare de o scusă prea ridiculă; *voește și vei putea!*

Un altul îmi spune: că cetesc foaia lui N., dar' nu mi-a adus-o până acum! Dar' bine, d-ta așa de calic ești, încât numai în companie cu N. susțineți o foaie, și și aceea sâp-tămănală? (Și este de însemnat, că a împrumuta o foaie dela altul, spre a o ceti, ceea-ce, cu durere constatăm, foarte mulți o fac aceasta, este întocmai ca-și-când ai împrumuta dela cineva vr'o batistă sau niște ciorapi. Este deci un lucru rușinos). Singur d-ta ești în stare ați abona nu una ci două

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

Un telegrafist.

(Urmare și fine.)

După vre-o jumătate de an, eată-l permutat în capitală. Sta într'o mahala îndepărtată la o femeie bătrână căreia li plătea 15 franci pe lună. Câtva timp a urmat a trimite regulat acasă pe fiecare lună cât putea din leala lui; dar' mai târziu, nevoile personale, necesitatea de a avea pe el o haină mai cum se cade isvorită din risul sarcastic și plin de milă al colegilor lui cocheti ca niște femei ușuratică, vieța scumpă... toate l'au întrerupt dela opera lui binefăcătoare pentru cei de acasă.

Și imposibilitatea asta în care era pus îl umplea de amar, își făcea toată ziua reproșuri nemeritate, se considera nefericirea și piatra rea a familiei lui, și-i venea să plângă și să inunde cu lacrimi tot pustiul înțelenit al sufletului lui.

De scris, nu-i venea să scrie de loc. Cum să scrie el o scrisoare în care să nu pome-nească de fel că le-a trimis atâta bani?

Scrisorile erau niște desvinovățiri minci-noase, mai bine să se ducă să caute, să facă ce o și-i, să se împrumute și să trimiță luna viitoare o sumă mai măricică. De-o dată o idee

li lumină figura într'o zi pe când sta dus pe gânduri nemâncat din ziua trecută.

»Mă mir cum nu mi-a venit până acum«, zise el și se lovi cu palma peste frunte.

Și se duse binișor la cufer, de unde scoase carte după carte, tovarășele lui, hrana lui; i-se părea că printre filele cărților vedea chipurile autorilor privindu-l cu milă, alese pe cele mai de valoare și le puse pe masă.

— Cioc, cioc, cioc!

— Intră.

— Uite, d-le Stefane, o scrisoare, am dat trei bani pe ea, zise gazda întinzându-i scrisoarea și eșind apoi afară.

Tremurând, stăpănit de grozavă emoțiune rupse plicul și ceti:

»Iubitul meu fiu.

Ți-oi fi fost cândva iubit, dar' azi nu mai merit nici iubirea, nici ura ta, gândește amărit Ștefan și cetește mai departe:

»Scrie-ne cum te mai afli, am crezut că'i fi murit de când nu ne-ai mai scris.

»Dragul meu fecioraș, fă cum ai putea și ne trimite vre-o douăzeci de franci, că uite Duminecă o să vie dela percepție să ne vinză țoalele cu doba, pentru-că n'am plătit birul.

Nu ne lăsa, dragul mamei.

Doritoare de bine

Mama ta

Smaranda».

Cu ce bucurie o fi scris el rîndurile astea eșite din gura mamei! Și cum o fi povestit în tot tîrgul de nenorocirea ce-a căzut pe capul bieteii mele mame. Il cunosc eu bine pe Costică al meu!

Ce-i pasă lui? A făcut acolo două clase de gimnaziu, s'a lăsat de școală și mai prin spete, mai prin lingușiri, iată-l azi funcționar la o casă de bancă trăind lângă părinții lui. Și-i vecin cu noi, și am copilărit împreună și nu se îndură să ajute pe o femeie văduvă, cu un bir!

Și-i suna și acum în urechi vorbele aceleia năcăjite pe cari i-le aruncase într'o ceartă vecinul și fostul lui coleg de școală, Costică:

»Lasă, mă, lasă, să vedem tu cu școala ta ce scofală o să-mi faci!»

Ce bine s'au adevărit vorbele lui!

Atunci l'au năpădit gânduri triste, l'a apucat descurajarea în ghiarele ei și îndoiala începă a-l chinui, l'a cuprins frica de a nu înnebuni de durere și a plecat nebun afară pe strade, apoi pe câmp: s'a abătut pe la biurou de unde a plecat, urmărit de risul acela batjocoritor.

De două săptămâni Ștefan e învățător aci. Schimbarea bruscă din mijlocul capitalei în satul ăsta tăcut îl face să stea încă nelămurit, ca după un somn lung cu visuri urte;

e stingaciu, își tot croește la programe de vieață pe care le rupe și sîrșește prin a se lăsa împrejurarilor cari fac din noi aceea ce de multe nu ni-i voia.

Vieța noastră i-o carte cu filele netăiate, cu care dormim la căpătâi când suntem mici. Când începem a ne mări, filele sunt tăiate și o răsfoim încet, căutând chipuri frumoase în paginile albe ale viitorului pe cari închipuirea noastră zugrăvește ademenitoare iluzii. Dar' când lanțul neîntrerupt al împrejurarilor ne-a îngrădit vieța în limite hotărâte, pe carte încep a se însemna durerile mohorâte și, mai târziu, când căutăm în ea, stăm nedumeriți întrebându-ne fiecare:

— Oare asta-i vieța mea?

Așa, în mintea lui Ștefan se rînduiau mai lămurit clipele trecutului amar și pustiul de fericiiri.

În satul ăsta primarul e un hoț și jumătate, șicane peste șicane, oamenii împovărați de nevoi, bețivi, slabi, copiii neascultători, relațiunile de vieață grele, un traiu prost... împrejurări nenorocite cari îl slăbesc, îl amărăsc și sîrșesc prin a-l îmbolnăvi.

Frigurile vechi de cari suferise pe când era încă în capitală, îl apucase acum cu mai multă furie, și tusa, vechea tusa, podoabă și suvenire dînt'o iarnă friguroasă îl sgâlția din când în când în accese omorătoare.

ziare cotidiene. Apoi că... așa, mai pe dincoale și... treanca-leanca.

Ei bine, așa nu merge, prea puțin interes la astfel de oameni. Și când te cugești că prin Germania și prin alte țări culte și măturătorii de stradă își au ziarul în buzunar și răsămându-se nițel ca să pauzeze, își scoate ziarul și cetește, apoi cugetându-te la gustul nostru de cetit, îți vine să-ți acoperi fața înroșită.

Lăsați la o parte nepăsarea, oameni buni, și puneți mai mult preț pe desvoltarea gustului de cetit, căci altcum trăind și așa cam isolați prin comune, vă treziți cu încetul că azi uitați una, mâne alta, și în urmă începeți a vă rugini ca și ferul de plug, care n'a fost pus la lucru. Și odată prinsă rugina, cu greu vă mai faceți scilicipoși.

Dintre ziarele noastre de cetit fără in-doeală acele ne interesează mai deaproape, cari se ocupă mai în special de durerile și necazurile noastre. In comitatul nostru numit: nobil al Hunedoarei, în care cu mici excepțiuni aproape pretutindena suntem tot de-ai noștri, avem o singură foaie, în care ne putem spune necazurile de cari — grație elementului ocărmitor — avem destule, și această foaie n'ar trebui să lipsească dela nici un cărturar român.

Avem necazuri, cari spunându-le în alte foi mai mari, dispar așa zicând, căci în acele mulți din multe părți își spun plângerile lor. Compatrioții noștri Maghiari, o minoritate dis-parentă față de noi, edau și susțin vre-o trei ziare în comitat, noi avem unul și și acela-i cam slab spriginit. Și să nu ne mirăm dacă azi-mâne circumspecții noștri tovarăși de suferințe — Sașii, vor scoate vre-un „Broos“ sau altă foaie. — Aceia mai puțin și totuși: voesc și pot mai mult decât noi.

Un ziar precum este „Revista“, ar trebui să se bucure de un sprigin în comitatul nostru, încât să poată apare și de 2 ori pe săptămână, căci necesitatea existenței ei față de cele maghiare cari se redactează în comitat, e evidentă. Până acum dacă avem o durere, o mai spunem și o mai retăceam, căci nu aveam organ la îndemână, care să se ocupe mai în detalii de referințele noastre din comitat, astăzi îl avem și ne incumbă datorința ca să-l și spriginim.

L-am văzut în multe case țărănești în comitat și eară, nu l-am aflat în unele case cu locuitori mai emancipați, căci: atât sunt de ocupați de nu mai au timp să mai și cetească. Nu, nu ocupațiunea, ci indolența și dedarea în a trăi izolat de lume, îi face pe mulți a nu voi și a nu putea.

Acum, când mai ales suntem expuși pe toate terenele și împedecați în desvoltarea noastră prin pedecela puse un sistem în calea noastră, acum ca nici când altă-dată să ne grupăm în jurul stindardelor noastre, a ziarelor, și cu o gură să glăsuim din toate părțile: „Sus inimile“ și „ridicați stindardul!“

Delta.

La început a făcut boala pe picioare; dar' cu timpul — boala mai tare, el mai slab, — l'a trântit în pat. Gazda, o femeie bătrână, îl îngrijea și ea cum se pricepea.

— De ce nu te duci, domnule Ștefane, de ce nu te duci la vre-un spital în oraș? Aici cum o să te faci bine? El da neștiutor din umeri, murmura ceva și închidea ochii să nu mai vadă nimic.

Une-ori casa întreagă începea să se învîrtească cu el, femeia aceea bătrână lua înfățișarea mă-sei care-i făcea semne neînțelese; un urs uriaș îl apăsa pe piept gata-gata să-l sfășie, și el isbucnia în tusă, deschizând ochii mari, spăriați, și cu cămașa leoarcă de sudoare.

Așa au trecut o săptămână, două, trei și la urmă baba, desnădejduită de a-l mai vedea sănătos și obosită nu mai da pe la el decât de două ori pe zi, și bietul Ștefan era silit să bată cu pumnul în përetele casei mai bine de un cias și striga mult până îl auzea cineva care se îndura să-i dea o cană de apă, spre a-și astâmpăra setea nesfârșită ce-l ardea în gât.

De tavanul casei e atârnat un cuiu de fer răsucit și întors ca un cârlig, și Ștefan rămâne de multe ori cu ochii țintă la el și cu gândul la moarte.

Dar' când îi încep a vijii urechile, și începe casa să se învîrtească cu el, cuiul acela din tavan, se prălungeste în jos, se roșește și-l străpunge sfărâind prin piept, prin față, prin craniu, — lăsându-l istovit, stins și alb la față ca varul.

„Ardeleana“ contra — „Minerva“?

Cine ar fi crezut, că un institut de bani susținut de clientela românească, cum e „Ardeleana“ noastră, să ia pornire dușmănoasă față de un institut cultural român — cum e „Minerva“ tot a noastră! și pentru ce?

Nu mai și numai din un motiv imoral, din cauză ca niște membri din direcțiunea „Ardelenei“ s'au simțit ofensați în ambiția lor, mai bine zis în vanitatea lor personală, prin »Reprivirile la adunarea generală a »Ardelenei«, cari însă nu le-a scris „Minerva“, ba nici cineva baren din direcțiunea ei, ci le-am scris eu, și s'a publicat în »Revista Orăștiei« în locul rezervat »Din public«; — va să zică sub răspunderea mea.

Și apoi nici nu s'a scris contra „Ardelenei“, ci în interesul „Ardelenei“.

Că doar' cei doi dni, cari au votat nedrept și necoresct, și încă alți doi, cari au renunțat la abonamentul »Revistei« nu sunt ei „Ardeleana“ și eu nu sunt „Minerva“.

Și totuși: „Ardeleana“ pornește contra „Minervei“!

Am informațiuni pozitive, că direcțiunea »Ardelenei« a adus astfel de concluse, cari dacă s'ar efectua, s'ar scandalisa nu numai ori-care Român, ci fiecare om cu simț de onoare!

Ar fi un cas fără păreche, că unii dni atinși cu tot dreptul în vanitatea lor, să cutesc a încerca un atentat contra unui institut cultural românesc!

Și apoi nici nu în numele lor, ci în numele „Ardelenei“! profanând numele cel real și bun al acestui institut înfloritor.

Pentru-ce nu cutezați, dnilor, a face astfel de inscenări sub numele D-Voastră proprii?!

Pentru-ce nu pășiți cu astfel de intențiuni, ca bărbați — nu tufe — în public?

Pentru-ce vă folosiți de numele „Ardelenei“?

Eu azi încă nu pot crede că dl Dr. Ioan Mihu ca directorul executiv al „Ardelenei“, să se fi alăturat la o astfel de procedură necualificabilă.

Il fac însă atent pe dl Dr. Ioan Mihu, că înaintea obștei românești dînsul e răspunzător și pentru faptele supușilor sei din Direcțiune, cari precum se vede multă voință proprie nu prea au.

Să le explice dl Dr. I. Mihu acelor dni că interesul cultural românesc, e mai presus decât vanitatea personală a ori-cui!

Dacă dl Dr. Ioan Mihu nu le pune frêul, atunci știm că se identifică cu ei. — Ar fi foarte regretabil, dar' atunci ar trebui să ne folosim de mijloacele de apărare ce vor salva totuși interesul cultural românesc.

Dr. Aurel Munteanu.

Noptile, noptile sunt omoritoare, se des-teaptă spăriați, ud de sudoare, simte cum i-se răcește cămașa în spate și începe să plângă înfundat, cu capul sub plapomă, cu lacrimile șiroaie pe obraji.

Își întinde mâna încet lângă pat, și ia o basma de pe o măsuță, se șterge de sudoare și... odată, ce i-a venit lui? pe când răsuca basmauă ca pe o față, îi face un ochiu mare, viră gâtul în el și trage încet cu mânil.

O vijeală, o huială înfundată în urechi, simte că i-se face capul greu, par'că s'ar umfla, îl cuprinde frica și țipă sărind în mijlocul casei, șovăind și făcându-și cruce inconștient.

Gazda dă năvală înăuntru.

— Ce-i, domnule, Ștefane, păcatele mele, că m'ai spăriați?

— Eram să mor.

Cu una cu alta, bătrâna l'a liniștit și l'a așezat ear în pat, învălindu-l bine cu plapoma. Și când a fost sigură că bolnavul a adormit, pășește încet în virful degetelor prin odae, eșind afară și murmurând »Doamne ferește«, într'un șir ne mai isprăvit de cruce.

...Nu, eu nu vreau să mor, șoptește Ștefan, tresărind spăriați din somn. Eu trebuie să trăiesc pentru ceialalți.

Dar' în același timp, un povoi des îi acoperă vederea, un năduf i-se pune în piept curmându-i răsufliarea, ametește, se scoală încet din pat și cade ghem pe dușumea, la piciorul patului.

Deschide gura din când în când ca pentru

CORESPONDENȚA

— 4 Aprilie n. 1899.

Onorată Redacțiune!

Ura națională și în consecuență patima de a ne lovi pe noi Români din regatul ungar la ori-ce ocaziune binevenită, s'a sălășluit și între Maghiarii cărora le e concretizată instruirea și educarea tineretului. Sunt multe casurile care justifică această gravă acuză, făcută la adresa statului didactic maghiar. Dintre cele multe, în vederea adevărului cuprins în zisa Românilor: »e destul o bătă la un car de oale«, cu permisiunea Onoratei Redacțiuni amintesc numai pe următorul.

Un părinte român, — nu-l amintesc cu numele, fiindcă cu adevărat s'a zis încă din vremuri străvechi, că nomina sunt odiosa, cum zic, un părinte român la timpul său și-a dus copilul începător, în I. cl. normală a colegiului reformat unguresc din Orăștie. Copilul a fost primit, și deși la începutul anului școlar nu știuse absolute nimic ungurește, la sfârșitul anului a fost distins cu cele mai bune clasificățiuni, adecă, cum se zice pe ungurește, cu »pëldás«, »éber«, »enyedetlen« și cu eminenței, și a fost învrednicit cu premiu.

Văzând părintele acului copil, că în țeara noastră poliglotă omul, pe lângă limba română și ici-colea și maghiară, zilnic dă și de limba germană, mai departe știind că în colegiul reformat unguresc limba germană se propune numai ca de mărturie, și-a strămutat copilul dela colegiul reformat unguresc din Orăștie, la școala germană capitală asemenea din Orăștie, pe a II-a cl. normală. Copilul, pe lângă toate că a avut de a se lupta cu greutatea însușirii limbii germane, la finea anului a fost pus între cei mai buni studenți, a fost adecă al treilea între cei 17 colegi ai săi.

Tatăl copilului, în urma unui incident regretabil, obvenit nu din vina lui, a fost silit a duce copilul eară la colegiul reformat unguresc din Orăștie, și anume pe a III-a cl. normală. Asta s'a întâmplat în luna Sept. a anului trecut 1898.

Observ, că copilul din limba maghiară, fiindcă aceea după legile patriei noastre a trebuit să fie propusă chiar și în a II-a cl. normală a Sașilor din Orăștie, și fiindcă copilul a fost în zilnic contact cu copii cari vorbeau ungurește, n'a uitat nimic, ci din contră a adăugat; eară în privința cunoștințelor câștigate din obiectele de învățământ ce au fost și sunt și acum de a se propune pe a II-a cl. normală, n'a fost mai pe jos decât altul dela Unguri, de seama și felul lui.

a striga, ochii i-se plimbă prin orbite, mari și fără expresie, ne țintîți, — și începe a hiri. Gazda, atrasă de șgomotul căderii aceleia, vine în odae dar' fuge spăriați înapoi, spre a se întoarce după câteva minute cu o luminărică și cu vre-o două vecine să-i fie de urit.

Baba se căsnește să-i pue sub cap o pernă, după-ce i-a pus luminarea în mână.

— Lasă-l, soro, lasă-l să-și dea sufletul în pace, nu-l mai chinui!

Și vecinele cu ochii în lacrimi, clatină triste din cap, cu câte o mână la gură:

— De tiner mai întră în pământ, sêracul

(„Fl. Alb.“)

Beat am fost.

Beat am fost aseară, bietul,
Beat am fost ca nici odată,
Și-mi părea că toată lumea
Ca și mine este beată.

N'am intrat de loc în crîșmă —
De unde naiba-așa beție?
Ah, șireat-o, mi-ai făcut-o
Din adînsu-aseară mie.

Căci în loc de-o gură numai
Mi-ai dat trei, ca nici odată,
Și mă ameteși, ștregaro
Tu cea mai frumoasă față.

(„Ovidiu“)

Nuși Tullu.

Deși merită, totuși nu se poate spune tot ce a pătî în colegiul din Orăștie bietul copil de român, despre care spusei că în cei doi ani premergători, atât la Unguri cât și la Sași a fost unul dintre cei mai buni studenți. De aceea mă mărginesc a spune numai, că părintele respectivului copil, mergînd după el ca să-l aducă acasă pe vacanța Paștilor ungurești, l'a găsit șezînd pe pat și plîngînd amar și cu suspin. La întrebarea că de ce plînge a zis, că plînge pentru-că din comput, pe care nime altul din clasa lui nu-l știe mai bine, a căpătat secundă. La somarea, că întrebatu-l'a de multe-ori învățătorul din comput, și că a știut sau n'a știut când l'a întreat? copilul a răspuns, că în asemănare cu alți conșcolari a fost întreat tare de puține ori, și că de câte ori l'a întreat, totdeauna a răspuns bine, afară de odată, și anume la începutul anului școlar, când n'a răspuns bine din cauză că n'a înțeles întrebarea.

Fiindcă e tare caracteristic, amintesc întrebarea singură, care copilul, despre care e vorba, a răspuns incorect. Acea a fost: »Ha van noked 70 juhod és eladsz belöle 60-at, mennyi marad még? Copilul, de sigur ca un nou venit la Unguri, confundînd cuvîntul »eladsz« cu »hozzáadsz«, în loc de a răspunde că ar mai rămănea 10 oi, a răspuns că ar fi 130 oi.

Ori-ce pedagog conștient și-ar fi ținut de datorința a întreba pe copilul care a dat un asemenea răspuns la întrebarea lui, că priceput'a întrebarea, sau ba. Învățătorul acela ca pedagog, în loc de a-și împlini datorința, a erupt după zisa copilului în hohote batjocoritoare, și după el clasa întreagă. »Model« de luminare și îmbărbătare!

De câte ori l'a întreat după aceea, totdeauna a ștint, zice copilul, și toți cei-ce avînd prilej l'ar examina din comput, ar crede fără șovăire că copilul grăește adevărul.

Copilul, despre ale cărui pătăni școlare mă ocup, și-a umplut caetul de scris și neavînd creștari să-și cumpere altul, s'a dus în școală fără caet. Datorința învățătorului ar fi fost ca să-l pedepsească pentru-că nu s'a îngrit de caet nou. El n'a făcut așa, ci a zis cătră copil: »Legjobb volna ha haza mennél dolgozni apádnál«, pe românește: »ar fi mai bine dacă ai merge acasă la tatăl tîu și să-ți lucri«. Al doilea »model« de împintinare spre învățatură!

Odată copilul, provocat fiind a recitat cîntecul sau versul revoluționar unguresc: »Talpra magyar, hi a haza, itt az idő, most vagy soha« care are retrenul: »... esküszünk, esküszünk hogy rabok tovább nem leszünk!« După-ce l'a recitat foarte bine și cu prescri-sele regule declamatorice, învățătorul în loc ca cel puțin să fi tăcut, a zis cătră copil: »Ki tudja hól születettél te most?« pe românește: »Cine știe unde te-ai născut tu acuma?« ceea-ce în ceialalți copii ai clasei a produs ris, eară în bietul copil de Român, mahnire și descurajare. Al treilea model de incurajare spre învățatură!

(Va urma.)

„FURNICA“

Un lucru de laudă și totodată un exemplu bun de imitat au dat mai mulți țerani fruntași din comuna Vaidei.

Sub numirea de „Furnica“, 23 bravi țerani au înființat o societate de bucate.

Societatea s'a înființat la îndemnul fruntașului țeran Ioan Georgiu, care luând în considerare starea mai slabă a mai multor economi din comună, cari adesea nu avoau curuz sau grâu pentru sîmînat, și erau siliți să cumpere dela Jidani, cari apoi îi sugeau cât numai se putea, a hotărît ca mai bine să se pună cei cu stare mai bunicică să-i ajutare în cas de lipsă, și astfel au înființat societatea.

Dar' o astfel de societate este folositoare nu numai pentru cei mai sêraci, ci chiar și pentru cei mai cu dare de mână. De câte-ori nu se întemplant, de în câte un an grîndina sau peatra nimicește tot rodul câmpului, lăsînd astfel în lipsă până și pe cei mai bogăți?

Fiind în comună însă o astfel de societate, țeranii se împrumută de acolo, dînd puține interese după împrumut.

Afară de aceasta, societatea aceasta are și alte lucruri bune și de laudă. Pentru a dovedi aceasta, publicăm următorii paragrafi din statute.

§. 1. Societatea hotărăște, că fiecare membru e dator să depue acum îndată două litre cucuruz și în 1 August 2 litre grâu frumos și în acest chip 3 ani de-arindul.

§. 2. Fiecare membru, care nu are bucate deopotrivă cu soții ei, e dator să-și aștearnă contract, să supoarte spese, până va avea bucate bune.

§. 3. Societatea hotărăște și însărcinează pe membrii oficioși să nu primească bucate stricate.

§. 4. Societatea hotărăște, ca fiecare membru al societății, dacă după 5 ani dela întemeierea fondului are pagubă în vre-o vită, să-și ridice din fond o sumă anumită și după ridicarea sumei are să depue în anii următori interesele. După 50 fl. are să dea 2 fl. la an, după 100 fl. 4 fl., și tot așa până plătește împrumutul ridicat.

§. 5. La 10 ani se face egalizarea.

§. 6. Societatea alege membri oficioși.

§. 7. Societatea trimite hotărârea și statutele la locurile mai înalte spre aprobare.

§. 8. Societatea primește interese cu 18 mai puțin ca alte societăți de bucate.

Eată acum și membrii societății:

Ioan Georgiu I. Simion, președinte; Iosif Stroia, secretar; George Georgiu, cassar; Ioan Micu și Ioan Băcilă, controlori; Ioan Todor, magaziner; comitetul de supraveghiere: Ioan Georgiu I. Iosif, Simion Georgiu I. Simion, Ioan Grozav, Ioan Căpântală, Salomia Stroia, Iosif Muntean, Solomon Nistor, Iosif Giula, George Filip, Ioan Petica, George Giula, George Graviță, George Grozav, Vasile Oprean și Vasile Todor.

Din România.

Moartea lui Lascar Catargiu.

Măști în săptămâna aceasta a încetat din viață, în București, Lascar Catargiu, șeful partidului conservator, în etate de 76 ani. Moartea sa a fost subită. Comitetul executiv al partidului conservator, întrunindu-se imediat, a ales în locul său pe dl George Cantacuzino.

Demisiunea cabinetului Sturdza.

Ziarele din România ne aduc știrea, că M. S. Regele Carol a primit demisiunea cabinetului Sturdza, și a însărcinat cu formarea noului cabinet, pe dl George Cantacuzino, noul șef al partidului conservator și pe dl Petru Carp, șeful partidului junimist.

Da... da... tot cea veche.

Sub titlul »Tot cea veche« Tribuna scrie în nrul său de Duminică trecută, că credea într-o vreme despre »Revista Orăștiei«, că a revenit la gânduri mai bune, dar' așa se vede, că a rămas tot cum era pe timpul »adausurilor« unice, când singură apăra pe domni Sturdza, Brote etc. Și aceasta o scrie din acel motiv, fiindcă în nrul 13 al »Revisitei« sub titlul »Din România« amintind și noi despre luptele partidelor din țară, ne-am exprimat mirarea, cum de foile noastre naționale se ocupă de un timp încoace mai mult cu evenimentele ce se petrec dincolo, decât cu ale noastre afaceri. Și am zis că îndeosebi »Tribuna« publică tot ce foile opoziționale de dincolo scriu contra dlui Sturdza, și nimic ce ar fi pentru el. Și »Tribuna« deduce din acestea, că noi ne mirăm, că ea nu apără pe Sturdza. Să binevoiască dnii dela »Tribuna« să ne amintească un singur cuvânt din cele scrise sub titlul »Din România«, prin care noi am fi făcut aluziune la aceea, ca ea să-și iee în apărare. Dar' așa se vede, că ea chiar și dacă înțelege ce zicem, se face că nu înțelege. Asta e devisa ei. Tot ce nu-i convine, se întortochieze, ca și-când dintre toate foile noastre, »Tribuna« ar fi cea mai sinceră față de ori-cine. Zice mai departe, că ne cuprinde mila de Sturdza. Poate-că voește să zică prin aceasta, că ne temem că va fi răsturnat. Ce credeți, dlol dela Sibiu? Nu cumva vă cugetați, că dacă se duce Sturdza, apoi va fi vai de noi? Cu nimic nu ne puteți dovedi, că ne-am bucurat sau că ne-am întristat de aflarea în fruntea guvernului a lui Sturdza. Pe când D-Voastră când a fost cu demisiunea lui, și venirea lui Aurelian la putere, cu o bucurie nemărginită ați publicat, că s'a dus Sturdza pentru totdeauna, și nimeni nu va mai vorbi de dînsul. Dar' bucuria v'a fost înzadar. Deoarece-când ați crezut că sunteți mai fericiți, atunci earăși s'a pus în fruntea guvernului, unde se află și astăzi, până când, poate-că totuși va trebui să se ducă, dacă D-Voastră nu-l — sprîgnuți! Numai cât și dacă se va duce, este lucru știut, că asta-i soarta guvernelor, în toate țările, ca unul să vină, ear' altul să se ducă, nici unul nu e pentru vecie. Și-apoi a Vă exprima bucuria de venirea altui guvern

la putere, înainte de vreme, nu ni-se prea pare, deoarece-ce nu știți cum va fi acela, putea-va să lucre după placul D-V. căci sunteți cam — gingași! Dar' să nu lungim vorba. Repetăm încă odată, că nu dorim să apărați pe Sturdza. Dorim numai, și aceasta dela ori-ce foaie se recere, ca dacă face cetitorilor sei cunoscut și stările de dincolo, atunci să le dea o oglindă fidelă a celor-ce se petrec, și din o parte și din alta, căci numai așa își pot face o judecată dreaptă asupra lucrurilor, ear' nu numai ce celor dela foaie le vine la socoteală. Ne puneți întrebarea, că ce cuvânt ar fi pentru Sturdza? Aceasta o va ști »Tribuna« mai bine, deoarece-ce ea a stat înainte de aceasta în legături destul de intime cu el pe când noi nici când. Și dacă odată a fost pentru el, totuși trebuie să va fi fost ceva și „bun“ la mijloc. Acum că nu mai este, nu noi purtăm vina. Încheiem cu însăși cuvintele »Tribunei«: Incolo să auzim de bine!

O întimpinare.

Din partea dlui preot Daniil Pop, preot în Geoagiu-Suseni, primim o rectificare privitor la cele publicate sub titlul »Un preot nevrednic« din nrul 12 al foii noastre, de anonimul „c—l“.

Dacă am publica rectificarea în întregime, atunci ar trebui să jertfim cel puțin o pagină numai pentru a castă rectificarea. Extragem drept-aceea numai părțile, cari se refer la cele scrise de anonimul.

Di Daniil Pop zice, că acest cas a fost unicul, care a fost făcut de d-sa în limba maghiară. Nici chestia cu întregirea salariilor preoțești și nici patriotismul maghiar nu l'au îndemnat la aceasta, ci a fost silit să facă extrasul de botez în limba maghiară. Și eată de ce:

»Ne mai având la dispoziție nici un exemplar din blanchetele tipărite, zice d-sa, trebuia să rubrichez eu unul Rubricarea și pregătirea unui extras în toată regula, pe dl anonim, presupunând că degetele cu cari de obicei scriem, îi sunt teafere, poate nu l'ar fi costat decât câteva minute; pe mine însă, care din pricina unei bube rele am devenit neaptea de-a mai scrie cu ele, și astfel osândit fiind a mă folosi la scrișoarea numai cu degetul inelar și cel mic, rubricarea și pregătirea acelui extras de botez în toată regula m'ar fi costat timp de o oră și poate mai mult«.

Zice mai departe că dacă dispunea de timp ar fi făcut și aceasta, dar' persoana cui îi trebuia îl grăbia, și afară de aceasta trebuia să se ducă să cuminece pe o femeie bolnavă de moarte. Și așa a aflat cu cale a face extrasul de botez în limba maghiară, căci se temea, că dacă îl făcea în limba română, nefiind în regulă, matriculantul poate-că nu l'ar fi primit.

După aceasta, ca să convingă pe anonimul despre iubirea sa de neam, ne descrie cum d-sa se luptă pentru susținerea școlii confesionale, care era să fie părăsită de copii, și să meargă la cea de stat.

Că nu ceacă a-și arăta patriotismul, dl Daniil Pop ne face cunoscut, că a fost destituit din postul de catechet dela școala de stat, fiindcă nu s'a supus efortiei școlii, care doria ca d-sa să-și tradeze neamul.

Spune mai departe, că pentru renovarea școlii, d-sa cu alți trei poporeni din comună a luat 200 fl. dela institutul »Ardeleana«, pentru renovarea școlii, obligându-se, că dinșii, la casă școala din cauze neprevăzute nu se va zidi, vor plăti dinșii suma de mai sus.

Cu un cuvânt dl Daniil Pop aduce dovezi despre iubirea sa de neam și despre faptele ce le-a săvârșit pentru binele poporului.

Luăm cu plăcere la cunoștință toate acestea, și nu ne îndoim în cele scrise de d-sa. Dorim însă, ca pe viitor să se îngrijască din vreme de cele-ce are lipsă, ca să nu fie silit, cu voie sau fără voie, a săvârși lucruri cari nu corăspund cu chemare unui preot vrednic.

NOUȚĂȚI

Colecta pentru ridicarea unui monument Marelui Andrei Șaguna este permisă. Știu cu toții, că s'a făcut colectă pentru ridicarea unui monument lui Șaguna. Autoritățile ungurești însă au confiscat sumele adunate, ear' pe colectanții i-a pedepsit. Ministrul de interne a dat acum o ordinațiune, prin care permite colectarea, și dispune, ca toate sentențele de confiscare și pedepsire a colectanților (date în comit. Hunedoarei) să se nimicească. Adecă să se restituie sumele confiscate și pedepsele încasate.

† Dr. Absolon Feier, medic opidan în Hunedoara, după-cum aflăm cu părere de rău, a răposat Marți în 11 Aprilie la 5 ore

după ameazi, în etate de 33 ani, după un morb greu și complicat de 19 zile. Lasă în doliu pe tinăra-i soție și doi prunci. Osămintele s'au transpus și depus spre repaus etern Joi în 13 Aprilie în cimiterul gr.-or. din Brad. Eternă-i fie memoria.

Ear' din partea familiei primim următorul anunț funebru:

Dr. Absolon Feier, medic opidan în Hunedoara și medic cercual, membru al »Astrei« etc. etc., după un morb greu și complicat de 19 zile astăzi la 5 ore seara, în etate de 33 ani și al 3-lea al fericeitei căsătorii, și-a dat nobilul suflul în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești ale neuitatului defunct, după îndeplinirea ritualelor bisericești, Mercuri în 12 Aprilie a. c. la orele 4 p. m. se vor transporta în cimiterul gr.-or. din Brad, unde Joi în 13 Aprilie n. la orele 4 p. m. se vor depune spre repaus etern. Hunedoara, la 11 Aprilie n. 1899. Silvia Feier n. Magheriu soție, Tiția și Coriolan, ca fii, Teofil Tulea, notariu și soția Leniți, ca unchiu și mătușe. Aron Feier, tată, Sofia m. German, Otilia m. Boneu, Leonida m. Șerban, surori, Ioan German, prof. gim., Vasile Boneu, prof. gim., Ioan Șerban, proprietar, cumnați. Andronic Magheriu, preot și soția Antița, ca socri. George Magheriu, preot și soția Iulia ca cumnați

O faptă generoasă. Părintele Iosif Gombos, diacon în Vidra-de-sus, s'a oferit a da gratuit toate lemnele trebuincioase (în preț de vr'o 2000 fl.) la zidirea alumneului, ce se întonează a se ridica pentru studenții români ortodoci dela gimnasiul din Beiuș, ear' scândurile trebuincioase s'a oferit a le lifera în preț cât îl costă pe dînsul.

Concert militar. Duminică în 16 Aprilie n. se va da de cătră capela militară a reg. 82 din Alba-Iulia un concert în sala otelului »Transilvania« din loc. Prețul intrării de persoană 40 cr. Inceputul la 7 ore seara.

Moarte. Ioan Lazaroiu sen, tatăl dlui Ioan Lazaroiu, comerciant în Orăștie, a răposat Luni în 10 Aprilie, în etate de 76 ani. Inmormântarea i-s'a făcut în 11 Aprilie n. în cimiterul gr.-or. din loc.

— Sâmbătă în 8 Aprilie n. a răposat în Romos Stoian Vasile, vigil de pădure, în etate de 32 ani.

Fie-le țărîna ușoară!

Avis. Toți aceia cari doresc a întra ca pompieri voluntari, sunt rugați a se înștiința în 16 și 23 l. c. la Magistrat, dela 6—8 ore dimineața. Se recere ca să aibă o purtare bună, să fie sănătoși și să se fi împlinit 20 de ani.

Nouă fundațiune. Di Ioan Visa din Sibiu, a dat spre scopul înființării unei fundațiuni peste 16.000 fl. Consistorul metropolitan din Blaj a stabilit deja literalele fundaționale pentru această fundațiune.

Invetătorii scutiți de darea comunală. E știut, că de darea comunală, arunc. atără de oficianții de stat, sunt scutiți și invetătorii poporali. Cu toate acestea în foarte multe comune această dare s'a pus și pe invetătorii dela școlile confesionale și particulare, fiindcă domni din fruntea comunelor respective, de cuminți ce sunt, ziceau, că acești invetători nu se pot bucura de favorul scutirii. Judecătoria administrativă, în urma unui recurs înaintat în această cauză a decis sub Nr. 2753, pe baza art. de lege XXIX din 1875 și XXII din 1886, ca invetătorii poporali, funcționere ei la școlile de stat, comunale, confesionale, ori private, — de darea comunală să fie scutiți.

† Petru Vălean, paroch și asesor consistorial în Cenadul-sărbesc, a răposat în 7 Aprilie n. a. c., în al 61-lea an al etății și al 33-lea al preoției. — Fie-i țărîna ușoară.

Corporațiunea industrială din Orăștie, neputându-și ținea adunarea generală Duminică trecută, nefiind membrii reprezentați în număr recerut de statute, s'a amînat pe Duminică în 16 Aprilie n. tot la ora și locul indicat.

Inchidere de școală. Școala din comuna Répczető, comitatul Șopron, a fost închisă la propunerea inspectorului școlar, fiindcă invetătorul neamț al acelei școlae, nu știe limba maghiară.

Bătaie sângeroasă. Feciorii din Micalaca, obligați a se presenta în Arad la asentare, au luat cu dinșii și un steag împărătesc, împodobit cu tricolor românesc, ba chiar și musica le cânta, și astfel au intrat în oraș. Când au ajuns însă în drept cu primăria, polițiștii s'au năpustit asupra lor, ca să le iee steagul. De sine înțeles, că feciorii, care știau, că se duc pentru a fi asentati, ca astfel să servească patria, n'au vrut să lase steagul din mîni. Astfel apoi s'a incins o luptă crâncenă între flăcăi și polițiști. Voiși că au putut apăra steagul, s'au dus apoi la un

restaurant, unde au început a-și petrece. Într-acestea polițiștii au suflat alarmă, și în scurt timp întreagă garnisoana a fost înarmată din tălpi până în creștet și cu baionetele înfipte s'au dus la restaurant ca să iee flăcăilor steagul și să-și aresteze. »Mai bine murim!« ziseră feciorii și n'au voit să-și dea. S'a născut apoi a doua încăierare și mai sângeroasă. Fiind însă flăcăii numai cu mâinile goale ear' polițiștii cu săbii și puști, de sine înțeles că în urmă totuși au fost împrăștiți și steagul li-s'a rupt, mai ales când au auzit că vine și miliția în ajutorul polițiștilor.

Stampilele postale în 1900, pentru Ungaria, nu vor fi însemnate cu două nule, după-cum a decis congresul internațional al postelor, ci cu 3 cifre, adecă 900.

Vent și Furtună. În zilele trecute fiind ministrul nostru președinte Szell în Viena, a mers, ca de obicei, cu dînsul și stenograful Sturm. În Viena din întâmplare se întâlnește cu ministrul de honvezi, br. Fehérváry, care surizend îl întimpină cu următoarele:

Asta totuși e curios, ca ministrul președinte unguresc să aibă un stenograf cu nume nemaghiar. Ar fi bine să-ți maghiarizezi numele.

Ei bine, dar' de exemplu, ce nume să iau? — zice stenograful Sturm.

Sturm s'ar veni pe ungurește »Vihar« (Furtună), îi răspunde ministrul Fehérváry.

— Apoi să mă iertați, domnule ministru, dar' până când ministrul președinte al Ungariei e numai Vent, eu, stenograful lui, nu pot fi Furtună.

Rectificare. În nrul trecut al foii, din nebagare de seamă, s'a strecurat o eroare, la titlul »Indrumări privitoare la mersul poștei«. Și anume în alineatul care se începe cu: În privința etc. unde se zice: Sosește o epistolă de 17 grame din România ori Brașov, este a se ceti: Sosește o epistolă de 15 grame etc.

Cei-ce doresc a avea »Taina celor 12 Vineri marți« sunt rugați a grăbi cu procurarea. Prețul este a se trimite înainte.

Conchiemare.

În puterea §-lui 14 litera f.) din statutele »Reuniunii a doua de înmormântare din Deva« conchiem

Adunarea generală

pe Duminică, la 11/23 Aprilie 1899, după ameazi la 2 ore, în sala primăriei.

La ordinea zilei e:

1. Raportul general al direcțiunii despre mersul reuniunii dela întemeierea ei la anul 1885 și mai virtos despre lucrarea ei sub decursul anului 1898.

2. Raportul comisiunii de trei, aleasă din sinul adunării generale, ținută la 6/18 Decembrie anul trecut, pentru a revisul din nou socotelile anilor 1895, 1896 și 1897, revisuite și primite de comitetul administrativ al reuniunii.

Primirea acelor socoteli, prin votare nominală pe față, adecă: darea absolutului.

În legătură cu acea primire, darea de absolut: directorului, cassarului, notarului și comitetului trecut, pentru întreaga lucrare de pe timpul perioadei de trei ani 1895, 1896 și 1897.

3. Înaintarea socoteli de pe anul trecut 1898, revisuită și primită de comitetul administrativ, pentru a fi primită și din partea adunării generale, prin votare nominală pe față.

4. Propuneri și întrebări, cari să vor înainta directorului cu cel puțin 48 de ore înainte de adunarea generală.

5. Concrederea întăririi protocolului luat în adunarea generală.

Din ședința comitetului administrativ al »Reuniunii a doua de înmormântare din Deva«, ținută la 9 Aprilie n. 1899.

August A. Nicoară m. p.,
director.

AMICIȚIE — DISTRAȚIE

Glăia. M'am supărat rău pe tine, tu aveai sentimente prea nobile, încât încântat mă gândeam totdeauna la tine. De un timp încoace tu ești rece de tot, și răceala ți-o potențiază mai ales tăcerea adencă. Și când mă cuget că tu bătut-ai drumul și spre dragutul de București, și ce impresii îți vei fi câștigat p'acolo, și ce... cuceriri vei fi raportat p'acolo, și. etc. etc... ear' după toate aceste încă tot taci. Cugetă te rog că în cazul acesta absolut n'are loc maxima: »tăcerea-i ca mierea«. Deci... cuvânt se aude, căci la din contră când te întâlnesc, nu te mai... (D-ne iartă că-i post) ...pup.

POSTA REDACȚIEI.

Dlul I. I. în G.-R. Pe anul 1898 abonamentul nu a fost plătit. Așa s'au pus din suma trimisă 3 fl. pe a. trecut, ear' unul pe cel de față.

Indrumări privitoare la mersul poștei.

Din partea primă a tarifelor de poștă e de însemnătate mare comunicația în scris pe cărți postale — corespondențe — (levelez-lap), cari sunt de multe feluri. Publicul se folosește de 3 feluri de cărți postale: *simple*, *cu răspuns* și *cărți postale edate de particulari*.

Cele simple cu o marcă de 2 cruceri aplicată deja, se pot folosi în Ungaria, Austria, țările ocupate, Germania, Serbia, Montenegro.

Până în timpul din urmă și părțile Ardealului de către România, până la Murăș, apoi com. Bistrița-Năsăud și Caraș-Severinul, se folosiau de aceste cărți postale francate cu o marcă de 2 cr., acum însă și pentru aceste părți s'a satorit cărți postale cu câte 5 cruceri, ca și în celelalte părți ale Ungariei și a țărilor uniunii postale universale. Această schimbare a cauzat în zilele acestea neplăceri aceluia, cari țin corespondență cu România, căci din lipsa informațiunii noi schimbări, cei din România nu plătesc de ajuns cărțile postale, cu 10 centime, și dincoace la noi se taxează; ear' de altă parte cei de aici le plătesc numai cu 2 cr. ca mai înainte și dincolo le taxează. Deci cărțile postale simple dela noi în România, trebuie francate cu mărci de 5 cruceri, pe cele-ce se află deja o marcă de 2 cruceri, mai trebuie o marcă de 3 cruceri; ear' cele cu răspuns cu 10 cr. (în Ungaria, Austria etc. cu 4 cruceri).

Privitor la cărțile postale sunt de însemnat următoarele: pe ele nu-i permis a lipi o altă hârtie; cele cu răspuns se nu se lipească de olaltă, căci atunci cad sub taxa epistolelor; *lungimea se fie numai de 14 cm. și lățimea de 9 cm.*; se fie foi de hârtie tari, deci ori-ce hârtie de mărimea recerută nu poate fi carte postală; comunicația în scris și adrese pot fi scrise, cu negreală ori creion, tipărite, litografate etc.; la cărțile postale din Ungaria trebuie să fie *scris sau tipărit* cuvântul: „Levelez-lap”; căci conținând ori-ce inscripție, se privesc ca epistole și așa se și taxează. Cele ce sosesc din alte țări, nu cad sub regula aceasta din urmă.

Spre orientare observ, că cei-ce folosesc cărți postale private, d. e. cu figuri, reclame etc., și nu e scris ori tipărit pe ele: „levelez-lap”, aceia dacă voesc a plăti numai 2 cr., (pentru cele trimise în România și în țările uniunii postale universale 5 cr.) se scrie sau cu vr'un mechanism se aplice deasupra această inscripție, *căci altfel se privesc ca epistole nu de ajuns francate* și se taxează cu: duplul restului de francare. Repet, că această procedură e de observat *numai* la corespondențele noastre, cari adecă le folosim aici în lăuntrul țării, sau, cari le trimitem de aici din Ungaria.

Pe partea aceea a cărților postale, care servește pentru adresă, chiar și după ordinațiunea cea mai recentă nu-i permis a scrie nimic, ce nu aparține adresei și imanuării. Dacă e scris pe această parte a corespondențelor numai un cuvânt, ce nu aparține adresei, nu se privește mai mult ca corespondență, ci ca epistolă nu de ajuns plătită și se taxează la noi cu: 10—2 cr. — 8 cr. (dacă se află deja pe ea 2 cr.), ear' cele so-site din România cu duplul restului.

Pe partea de adrese a corespondențelor, ce se trimit din Ungaria în Austria, țările ocupate, România etc., e permis a aplica și chipuri, figuri de raclame etc., la noi însă în lăuntrul țării nu e permisă aceasta nici de acum înainte.

FEL DE FEL

Cum se va numi veacul al IX-lea? Fiecare veac își capătă numirea după vr'o întemplantare esențială a aceluia veac. Cei-ce se ocupă cu istoria culturală, încep deja fel și fel de combinațiuni privitoare la numele, ce are să-l primească veacul al 19-lea. Vestitul scriitor Jean Rameau zice, că va fi veacul lui Victor Hugo, căci al lui Dreyfus nu poate fi, deoarece această numire are s'o primească veacul al 20-lea. Hervien zice, că se va numi: veacul lui Bismarck, deoarece milioanele de oameni, amici și inimi ideilor lui, ascultau de poruncile acestui geniu și el a fost în stare a produce schimbări în charta Europei. Mar-

cell Prévost, Leon Claretie și cu ei cea mai mare parte a învățaților cred și susțin, că veacul al XIX-lea va primi numirea de veacul lui Pasteur, s'au veacul științelor, după cum s'a numit veacul al XVIII-lea: veacul filosofilor, al XVII-lea al artelor.

Mai avem încă un an, și în timpul acesta vom ceti multe combinațiuni, până se vor înțelege cu privire la numirea veacului al XIX-lea.

*

Un episod tragic-comic s'a petrecut zilele acestea în Austria. Intr'un cupeu de clasa primă călătorea un tiner elegant și față în față cu el o damă nu tocmai tină, dar' încă frumoasă. Intraseră în vorbe și în scurt timp se isca o conversație foarte viuă între ei. Dama deveni tot mai vorbăreată; ea spuse tinerului, că e soția unui fabricant bogat, dar' de minune sgarci, ba nu pregeta chiar a se plânge, că are de-a suferi multe neajunsuri din cauza sgarceniei lui. Elegantului i-se făcu milă de damă și luând portofelul, scoase o hâr de 100 fl., pe care oferî damii. Aceasta la început refusa ofertul cu un fel de indignare, dar' la urmă totuși se învoi să-l primească, ca împrumut. Înainte însă de a-i da suta, tinerul spuse damii, că lui nu-i trebuie mai mult de 15—20 fl., ca să aibă cu ce merge până acasă; la el însă nu are decât acea hârtie de-o sută, ce i-a rămas din spelele de drum. Dama îl înțelese și-i dete 20 fl., Când trenul a ajuns în gara, unde dama avea să se dea jos, se despărți de tiner luându-și rămas bun în mod foarte cordial. Ajungând în oraș dama intra într'o prăvălie, ca să-și cumpere ceva. Voi să plătească cu hârtia cea de 100 fl., dar neguțătorul numai decât observa, că hârtia este falsă. Imediat trimise după poliști, cari luară pe dama la întrebare. Aceasta în perplexitatea ei nu găsi o ușiță mai potrivită de scăpare, decât mințind, că hârtia a căpătat-o dela soțul ei. Poliția a telegrafat atunci fabricantului, care a răspuns tot prin telegraf, că el a dat soției sale numai bancnote de câte zece fl. Acum dama era în strimtoare și mai mare. Ca să scape de închisoare, tu nevoită să mărturisească adevărul. Prin asta a și scăpat din mâinile poliției, dar acum i-s'a întemplant ceva și mai fatal. După-ce fabricantul a aflat cum s'a petrecut întreg lucrul, a intentat proces de divorț contra soției sale, ale căreia lacrimi n'au putut înmuia inima bărbatului priceput.

A p e l .

»Despărțământul Alba-Iulia« al Reuniunii învățaților români gr.-cat. din Archidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, nepuțând din modestele sale puteri prevedea biblioteca sa înființândă cu cărțile și ziarele mai necesare, apelează cu toată căldura la toți binevoitorii și spriginitorii progresului și causei școlare, ca să binevoiască a' l' spriginii prin donațiuni de cărți, foi, reviste ș. a. P. T. donatori sunt rugați a trimite eventualele donațiuni la adresa subscrisului, cari se vor cuita cu mulțumită pe cale ziaristică.

Alba-Iulia, în 30 Martie 1899.

Ioan Pampu,

Invet. primar gr.-cat. în Alba-Iulia (Gyulafehérvár).
președintele desp.

Bibliografie.

„*Aritmetica generală și specială*“, manual didactic, elaborat în usul preparanților (școlile normale), școlile comerciale și medii, cum și al tuturor privaților, de *Teodor Ceantea*, profesor de preparandii, a apărut în tipografia diecesană din Arad. Ediția II. Tomul I. și II. Prețul unui exemplar este 2 fl. pentru Austro-Ungaria, ear' pentru România 5 lei noi. Opul este lucrat cu multă cunoștință de cauză și se extinde pe 401 de pagine.

*

A apărut în »Biblioteca Noastră«: *Poftă bună!* Carte de bucate, de Zotti Hodoș. Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere peste șase sute de rețete, și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și modernă. Această carte de bucate se poate întrebuița în ori-ce gospodărie românească. Cartea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adecă:

Supe, ciorbe, assiette, pastete, rasoluri, aspiciuri, galantine' fripturi naționale și franțuzești, prăjituri, torte, parfeuri, înghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

*

„*Revista Ilustrată*“. Anul II. Broșura 4 are următorul sumar: Episcopul Michail Pavel. — Solia necunoscutului, novelă de F. Thieme. — Trandafirul, poezie de Sabin. — Din propria ei putere, novelă de G. Simu (urmare). — Templul din Demșuș. — Cea mai cuminte, poezie de P. O. Bocca. — Castetel din Carpați, recenziune. — De când, poezie de Antoniu Pop. — Ori cât, poezie de Antoniu Pop. — Cum se totografăm de I. Nițu Pop. — De când zice mătă »Tatăl nostru«, legendă. — Din albumul nostru: Alexandru Roșu. — Glume: Din suta luminilor. — Țerani nostri. — Bibliografii, Cronica lunară, Diverse, Concurs. — Găciturii. Deslegarea găciturilor. Posta redacțiunii. — Ilustrațiuni: Episcopul Michail Pavel. — Solii Daci cer grația dela Traian. — Templul din Demșuș. — Ilustrațiuni din Castelul din Carpați. — Aparate de fotografat. — Alexandru Roșu. — O țerancă dela Seliște. —

*

„*Foaia Pedagogică*“ Anul III. Nr. 7. Apare la 1-a și 16-a a fiecărei luni în Sibiu. Redactor responsabil: *Dr. D. P. Barcianu*.

*

„*Convorbiri Didactice*“, organ al societății institutorilor și institutoarelor din România. Apare la 15 ale fiecărei luni. Anul al V-lea. Nr. 2.

Pentru redacție responsabili: **Petru P. Barițiu.**

Szám 1218—1899. kig.

(515) 1—2

Pályázati hirdetemény.

Hunyadvármegye szászvárosi járásába ke-belezett Felkenyér nagyközség községi jegyzői állása nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jövén, ennek megválasztás útján leendő betöltetésére pályázatot hirdetek.

Erintett jegyzői állás javadalmazása a következő:

1. Évi törzsfizetés 500 frt.
2. Évi lakpénz 50 frt.
3. Évi 8 öl kemény tűzifa.
4. Magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

5. M. kir. anyakönyvvezetői tiszteletdíj 80 frt.

Felhívom ennél fogva, mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ában meghatározott képesítést igazoló bizonyítvánnyal fölszerelt folyamodványaikat folyó évi április hó 25-ig bezárólag annival is inkább nyújtsák be hozzám, mivel a hiányosan felszerelt avagy később érkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

A választás határnapjául f. évi április hó 27-ik napjának d. e. 10 óráját Felkenyér község községi jegyzői irodájába tűzöm ki.

Szászváros, 1899 április hó 10-én.

Fodor Gyula,
főszolgabíró.

Sz. 7214—1899. alisp.

(513) 1—1

Pályázati hirdetemény.

Hunyadvármegye alispáni hivatalánál Déván megüresedett központi hivatal szolgálai állásra,

melylyel 264 frt évi fizetés, évi 40 frt lakbér és évi 50 frt ruha általanly van egybekötve, pályázatot hirdetek.

Felhívotnak pályázok, hogy folyamodványukat, a mennyiben hosszabb katonai szolgálatban voltak és polgári alkalmazásra előjegyzésbe vétettek, az arra vonatkozó igazolvánnyal, továbbá erkölcsi magaviseletet, nyelvismeretet és esetleg az eddigi alkalmaztatást igazoló okmányokkal felszerelve, ha szolgálatban vannak előljáró hatóságuk útján különben pedig közvetlenül, 1899. április hó 30-ig bezárólag annival is inkább nyújtsák hozzám be, mert a később beérkezendő, vagy kellőleg fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

Kinevezésre csak az tarthat igényt, ki irni és olvasni tud.

Déván, 1899. évi márczius hó 25-én.

Hollaki,
alispán.

Szám 5803—1898 tkv.

(514) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMEŊY

A hátszegi kir. jbiróság mint tkvi hatóság Tanasy Moisané szül. Avrameszk Anucza, Bontescu Mihály ügyvéd által képviselt végrehajtónak Avrameszk János volt kiscsulai lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyében közhírré teszi, hogy végrehajtónak 1889. évtől kezdve évenként járó 25 trt elvont haszon 69 frt 50 kr. eddigi megállapított per és végrehajtási valamint a jelenlegi 9 frt 35 kr. és a még felmerülendő költségek iránti követelésnek kielégítése végett néhai Avrameszk János végrehajtást szenvedőnek a dévai kir. törvényszék hátszegi kir. jbiróság területéhez tartozó Kiss-Csula községi 18 számú tjkvben A + 30—33. 35—55. rendszámú egész ingatlanait az ezen tjkvből végrehajtási zálogjoggal terhelve a 184 számú tjkvbe átvitt A + 1 rendszámú jelenleg Mokony Jozsiv és neje Armiony Szalomie nevén álló egész ingatlant és a kiscsulai 40 sztjkvben A + 3. 4. 6. 8. 11. 12. 18—29 és 31 rendszámú ingatlanokból 1/3 rész tevő jutalékát rendszámokénti részletekben az egyidejűleg kibocsátott árverési feltételekben részletezett összesen 403 frt 19 kr. tevő kikiáltási árban az 1899. évi május hó 9. napján d. e. 10 órakor Kiscsula községének előljárója házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek esetleg a kikiáltási áron alul is elfogja adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy annak előzetes birói letétbe helyezését tanúsító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni, tevő köteles a vételár felerészét az árverés jogerőre emelkedése napjától számítandó 30 nap alatt a másik felerészét ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt az árverés napjától járó 5% kamataival szabályszerű letéti kérvény mellett a hátszegi kir. adóhivatal mint birói lelet pénztárhoz befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítatni.

Hátszegen, 1898. december hó 10-én.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Savu,
kir. albiró

„Minerva“ institut tipografic

Orăștie, (Szászváros) Strada Beráriei Nr. 8.

Efectuește tot soiul de lucrări aparținătoare artei tipografice.

Intreprinzător român!

Subscrisul am onoare a face cunoscut onoratului public român, îndeosebi însă onoratelor *comitete bisericesti și școlare* din comitatul Hunedoarei, că iau în întreprindere și îndeplinesc zidiri de

Căse, școale și biserici,

după ori-ce plan, lucru bun, cu prețuri cât se poate de cinstite, ușoare.

La trebuință găsesc însumi întreg planul de zidire!

Am zidit până acum frumoasele școli din comunele Romos, Romoșel, Balomir, etc. În Orăștie: școala catolică, asilele de copii, sinagoga evreilor, sala de gimnastică a colegiului etc., ear' acum am în întreprindere biserica din Bertiu și cea din Cămpuri-Surduc, și alte edificii.

Recomandându-mă binevoitorii atențiunii a publicului nostru și din alte părți, semnez cu multă stimă

Nicolae Părău,

edificator, în Orăștie.

(164) 10—